

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J.**, bývajúceho v Ž., zastúpeného **J.**, advokátkou, so sídlom v Ž., proti žalovanému **O.**, so sídlom v Ž., o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. 4 C 74/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 22. októbra 2008 sp. zn. 5 Co 157/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 22. októbra 2008 sp. zn. 5 Co 157/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Partizánske rozsudkom z 22. apríla 2008 č. k. 4 C 74/2008 – 253 určil, že informácia podpredsedníčky **O. J.** s obsahom : „Pán **P.** vedel o sťahovaní. Vedel aj to, že ak neopustí svoju kanceláriu, vystáhuje ho odtiaľ komisia na to zriadená“, uverejnená v denníku Národná obroda dňa **X.** v článku „Ž.“ je v časti : „Vedel aj to, že ak neopustí svoju kanceláriu, vystáhuje ho odtiaľ komisia na to zriadená“ nepravdivá a právo žalobcu **J.** priznané § 11 Občianskeho zákonníka porušené bolo. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 10 000 Sk a na účet súdu náhradu trov konania štátu v sume 819,50 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Pripustil späťvzatie žaloby v časti o uložení povinnosti žalovanému v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku ospravedlniť sa žalobcovi **J.** formou platenej inzercie v denníkoch Práca, SME a Nový čas nasledovne: „Ospravedlnenie **O. J.** : Vážený pán **P.**, denník Národná obroda dňa **X.** uverejnil článok s nadpisom „Ž.“. V tomto článku bolo citované vyjadrenie podpredsedníčky **O. J.** v tomto znení: „Pán **P.** vedel o sťahovaní. Vedel aj to, že ak neopustí svoju kanceláriu, vystáhuje ho odtiaľ komisia na to zriadená“. Podpredsedníčka **O. J.** médiám poskytla nepravdivé informácie, pretože ste nevedeli o tom, že ak neopustíte svoju kanceláriu

budete odtiaľ vyst'ahovaný komisiou na to zriadenou, v čase Vašej dovolenky. O. tieto nepravdivé informácie odvoláva. Poskytnutím nepravdivých informácií, ktoré boli následne zverejnené, bolo hrubo zasiahnuté do Vášho práva na ochranu osobnosti a za tento postup podpredsedníčky O. J. sa Vám O. ospravedlňuje. Povinnosť ospravedlniť sa bola O. uložená rozsudkom v konaní pred Okresným súdom v Topoľčanoch“ a v tejto časti konanie zastavuje. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania a vyslovil, že trovy konania štátu v sume 819,50 Sk znáša štát. Uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané len to, že žalobca vedel o s'ahovaní, ale nie aj o tom, že ak sa sám nevyst'ahuje, bude z kancelárie vyst'ahovaný komisiou na to zriadenou. Preto informácia podpredsedníčky O. J., že žalobca vedel aj o tom, že ak neopusti svoju kanceláriu, vyst'ahuje ho na to zriadená komisia, bola nepravdivá a vzhľadom na spôsob jej zverejnenia (v tlači) došlo k zásahu do práva žalobcu na ochranu jeho osobnosti. Pri rozhodnutí o náhrade nemajetkovej ujmy, uplatňovanej vo výške 100 000 Sk, vychádzal z toho, že prvotnú informáciu zverejnil sám žalobca a zabezpečil jej medializáciu a žalovaný poskytol informáciu len z tohto dôvodu, z ktorého bol novinárom požiadany o informáciu. Zohľadnil aj skutočnosť, že žalobca všeobecne o s'ahovaní vedel a nepravdivou informáciou, že vedel aj o tom, že ak sa nevyst'ahuje, vyst'ahuje ho na to zriadená komisia, došlo k zásahu len do určitej časti osobnosti žalobcu. To tej, ktorá súvisí s jeho pracovnou činnosťou, s pôsobením na O., vo vzťahu k zamestnancom súdu, prokurátorom, advokátom, okruhu jeho príbuzných a známym. Nešlo o zásah dotýkajúci sa ďalších aspektov osobnosti žalobcu. Preto považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10 000 Sk. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p. a náhrade trov štátu podľa § 148 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 22. októbra 2008 sp. zn. 5 Co 157/2008 na odvolanie oboch účastníkov konania zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej v napadnutej časti výroku, ktorým uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu tak, že žalobu o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy zamietal a vo výroku o trovách štátu rozsudok potvrdil. Žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Konštatoval, že právo žalobcu na ochranu osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka porušené bolo. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, podľa ktorého prvotnú informáciu zverejnil samotný žalobca a zároveň zabezpečil jej medializáciu, že žalovaný poskytoval informáciu len z dôvodu, že bol o ňu požiadany novinárom a že pri výške nemajetkovej ujmy bolo potrebné prihliadať aj na to, že žalobca vedel o s'ahovaní, ale aj k tomu, že bol vyst'ahovaný v čase dovolenky komisiou na to zriadenou. Poukázal na to, že nepravdivým tvrdením

žalovaného, spočívajúcim v tom, že žalobca skutočne nevedel o zriadení komisie na jeho vystúhovanie, nedošlo k zásahu do sféry osobného súkromia chránenej právom. Preto dospel na rozdiel od súdu prvého stupňa k záveru, že primeranosť zadostučinenia by spočívala v ospravedlnení žalovaným žalobcovi, ktorý ale na tejto forme zadostučinenia netrval (žalobu v tejto časti zoberal späť) a žalobcovi nič nebránilo v tom, aby sa domáhal ospravedlnenia formou súkromného listu žalovaným. Takúto formu ospravedlnenia sa aj formou nie medializácie v novinách považoval vzhľadom na charakter zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu žalovaným za dostačujúcu a primeranú. Rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách konania štátu považoval za správne. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca. Jeho prípustnosť vyvodil z § 236 ods. 1 O. s. p., § 237 písm. f/ O. s. p. a § 238 ods. 1 O. s. p. Navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Záver odvolacieho súdu o nepriznaní mu náhrady nemajetkovej ujmy považoval za formalistický, svojvoľný a arbitrárny, bez toho, aby mal rozumný základ v obsahu spisu. Namietal absenciu odôvodnenia takéhoto rozhodnutia odvolacieho súdu v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p., ktorá je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, priznaného mu čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Poukázal na to, že aj podľa konštantnej judikatúry všeobecných súdov, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva porušením práva na spravodlivé súdne konanie je tiež nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Absencia riadneho odôvodnenia sa prelína všetkými výrokmi napadnutého rozhodnutia a v konečnom dôsledku znamená odňatie mu možnosti konať pred súdom. Spôsob satisfakcie uvedeným odvolacím súdom vo forme súkromného listu žalovaného je podľa neho neprijateľný a nezodpovedal by forme a obsahu neoprávneného zásahu do jeho osobnostných práv. Ak k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby došlo za použitia printového média s čitateľnosťou na celom území Slovenska, treba vychádzať z toho, že mal širokú publicitu. Použitá forma neoprávneného zásahu do osobnostných práv a strata aktuálnosti morálneho zadostučinenia sú dôvodmi, ktoré posúvajú do popredia význam a primeranosť prostriedku nápravy vo forme nemajetkovej ujmy. Poukázal na odbornú problematiku a odôvodnenia uvedených rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a základné slobody zaoberajúce sa nemajetkovou ujmou. Odvolaciemu

súdu vytkol, že nereagoval na jeho právnu argumentáciu aj vo vyjadrení k odvolaniu, čo svedčí o jednostrannom posudzovaní veci a nevyváženom prístupe k argumentácii účastníkov konania. Skutočnosť, že odvolací súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou podľa neho zaťažuje rozhodnutie takou vadou konania, ktorá robí napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nepreskúmateľným. Došlo aj k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci odvolacím súdom. Nesúhlasil ani s rozhodnutím o trovách konania, keď nebolo zohľadnené, že súdy rozhodovali v podstate o dvoch nárokoch. Uplatnil si trovy dovolacieho konania.

Žalovaný navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť s poukazom na znenie § 238 ods. 5 O. s. p., pretože predmetom dovolacieho konania je peňažné plnenie vo výške 10 000 Sk neprevyšujúce trojnásobok minimálnej mzdy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom a ktorý má právnické vzdelanie (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom.

Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.), alebo proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Výnimku z uvedenej prípustnosti dovolania predstavujú (okrem vecí uvedených v ustanovení § 238 ods. 4 O. s. p.) tiež veci, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej

mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde (§ 238 ods. 5 O. s. p.).

V danej veci dovolanie žalobcu smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, predmetom výroku ktorého bolo peňažné plnenie v sume 10 000 Sk. Keďže minimálna mzda ku dňu podania žaloby (26. 7. 2002) činila sumu 4 920 Sk (nariadenie vlády č. 411/2001 Z. z.), peňažné plnenie, o ktorom odvolací súd zmeňujúcim rozsudkom rozhodol, neprevyšuje trojnásobok minimálnej mzdy, t. j. sumu 14 760 Sk. Na uvedenú vec sa preto vzťahuje ustanovenie § 238 ods. 5 O. s. p., z ktorého dôvodu je dovolanie žalobcu aj proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu neprípustné.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. (§ 242 ods. 1 O. s. p.), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nedostatku zákonom predpísaného spôsobu začatia konania, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a rozhodovanie vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným).

Vychádzajúc z obsahu dovolania žalobcu, tento namietal, že postupom odvolacieho súdu v dôsledku absencie riadneho odôvodnenia rozhodnutia, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Pod odňatím možnosti účastníka konať pred súdom treba rozumieť taký závadný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov.

Právo na spravodlivý súdny proces neznamena ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade aj s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Dovolateľ namietal nedostatočné zdôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorým zamietol žalobu o zaplatenie nemajetkovej ujmy, t. j., že odvolací súd sa nevyporiadal so všetkými jeho námietkami a právnymi argumentáciami, ktoré v dovolaní rozviedol.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedenie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotného rozhodnutia ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je podstatnou náležitosťou každého rozhodnutia súdu. Citované zákonné ustanovenie treba chápať aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie, a vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho

súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Georiadis v. Grécko z 29. mája 1997). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu a že takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok odvolacieho súdu (uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny stav (uznesenie z 23. júna 2004 sp. zn. III. 209/04).

Dovolací súd je toho názoru, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, ktorým zamietol žalobu o zapltenie nemajetkovej ujmy. Vychádzal zo skutkových zistení súdu prvého stupňa, ale na rozdiel od prvostupňového súdu dospel k inému záveru o dôvodnosti uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy bez toho, aby dostatočne vysvetlil, akými úvahami sa riadil, keď považoval za postačujúce a primerané zadosťučinenie formou uvedeného ospravedlnenia a bez toho, aby sa vysporiadal s argumentáciou žalobcu podstatnou pre rozhodnutie o tomto ním uplatnenom nároku.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. augusta 2009

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: